SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
Fakulta informatiky a informačných technológií
Ilkovičova 2, 842 16 Bratislava 4

ZADANIE 3(c) - Problém obchodného cestujúceho

Martin Nemec
FIIT STU
Cvičenie: Štvrtok 12:00
17.11.2021

1 Zadanie úlohy

Je daných aspoň 20 miest (20 – 40) a každé má určené súradnice ako celé čísla X a Y. Tieto súradnice sú náhodne vygenerované. (Rozmer mapy môže byť napríklad 200 * 200 km.) Cena cesty medzi dvoma mestami zodpovedá Euklidovej vzdialenosti – vypočíta sa pomocou Pytagorovej vety. Celková dĺžka trasy je daná nejakou permutáciou (poradím) miest. Cieľom je nájsť takú permutáciu (poradie), ktorá bude mať celkovú vzdialenosť čo najmenšiu.

Výstupom je poradie miest a dĺžka zodpovedajúcej cesty.

2 Opis riešenia

Na začiatku je zvolený počet miest. Na základe tohto počtu pomocou funkcie generate_places() sa náhodne vygenerujú tieto miesta na mape 200x200, pričom súradnice x a y každého bodu sú v intervale <1;200>.

Následne sa zavolá funkcia create_matrix_of_distances(), ktorá do dvojrozmerného poľa uloží maticu susedností každého vrchola s každým. Daná susednosť je vypočítaná pomocou Pytagorovej vety.

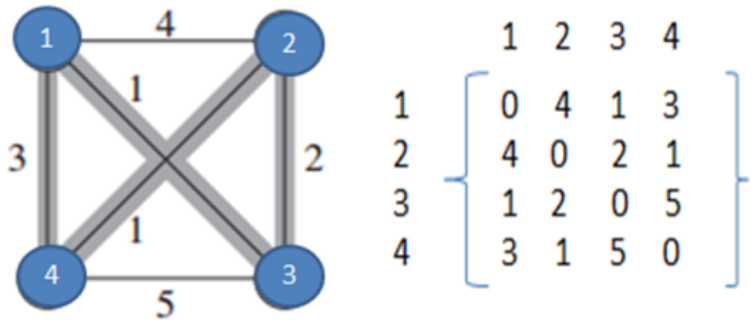

Príklad matice susednosti

Vytvorí sa náhodná permutácia miest, ktorá je ako currentSolution, čiže aktuálne riešenie. Následne sa volajú riešenia pomocou danných algoritmov - zakázané hľadanie a simulované žíhanie.

2.1 Tabu search

Na začiatku ako bestSolution sa zoberie currentSolution. Následuje cyklus, ktorý má napr. 10 000 iterácií.

Následne v cykle sa do premennej next_solutions vložia permutácie aktuálneho riešenia vymieňaním vždy dvoch náhodných vrcholov. Počet týchto permutácií som zvolil ako počet miest krát 4. K tomuto počtu susedov som došiel na základe skúšania a testovania - ak tých susedov bolo menej, horšie boli výsledné cesty a ak tých susedov bolo viac napr. 100, tak sa predlžoval čas. Pri 20 miest sa z aktuálneho riešenia vždy vytvorí 80 susedov, pričom vždy sa odstrňujú duplikáty.

Následne si toto pole permutácií zoradím podľa ceny cesty od najmenšej.

Následuje cyklus, ktorý zoberie zoradené pole a prehľadáva od najmenšej či sa nenachádza v tabu liste. Ak sa nachádza zoberie ďalšieho možného, ktorý sa nenachádza v tabu liste. Ak takéhoto nájde zoberie ho ako currentSolution a pridá ho do tabu listu.

Ak dĺžka tabu listu presiahne nejakú hodnotu napr. 50, vymaže sa prvý údaj z tabu listu.

```
if tabu_list:
    for i in new:
        if i not in tabu_list:
            currentSolution = i
            tabu_list.append(i)
            if len(tabu_list) > 50:
                tabu_list.remove(tabu_list[0])
            break
else:
    tabu_list.append(new[0])
    currentSolution = new[0]
```

Ak dané riešenie je lacnejšie ako najlepšie riešenie, tak sa nastaví aj za najlepšie riešenie. Cyklus sa opakuje.

2.2 Simulated annealing

Simulované žihanie je na podobnom princípe ako tabu search, s malými úpravami. Na začiatku sa nastaví teplota - odporúča sa 20-50 (prednáška 7). Začína cyklus pokiaľ teplota nie je 0 alebo menšia. Po vstupe do cyklu sa teplota zmenší o 3 a následuje cyklus s napr. 10 000 iteráciami ako v Tabu searchi.

Hľadanie susedných permutácií je rovnaké ako pri tabu. Avšak teraz sa nezoradia od najmenšej cesty, ale vyberie sa jedna náhodná permutácia. Ak cesta permutácie je menšia ako currentSolution tak za currentSolution sa nastaví táto náhodná permutácia. Ak nie je menšia ako currentSolution, znamená to že toto náhodné riešenie musí byť vačšie. Urobí sa rozdiel náhodnej permutácie od currentSolution. A ak tento rozdiel je menší ako náhodne vygenerované číslo v intervale <0,1> tak to zoberie ako riešenie a nastaví to do currentSolution.

Tým, že sme nezobrali menšie riešenie ako to aktuálne to nevadí, pretože ten rozdiel je veľmi malý. A aj ak ten rozdiel bude menší ako 1, tak musí byť menší aj ako náhodne vygenerované číslo z int. <0,1>. Tým pádom ak aktuálna cesta má hodnotu 1000 a tá horšia cesta bude mať hodnotu 1000,3 je to zanedbateľné.

Pri testovaní som zistil, že horšie riešenie zoberie niekedy 0 krát, niekedy 1, a niekedy aj okolo 200 krát

```
if routeLength(matrix_of_distances, randomSol) <= routeLength(matrix_of_distances, currentSolution):
    currentSolution = randomSol
else:
    delta = routeLength(matrix_of_distances, randomSol) - routeLength(matrix_of_distances, currentSolution)
    u = random.uniform(0, 1)
    if u > delta:
        currentSolution = randomSol
        count += 1
```

Ako pri tabu searchi ak currentSolution má lacnejšiu cestu ako bestSolution tak bestSolution = currentSolution.

3 Výstup

Príklad výstupu z programu s vykreslením grafov:

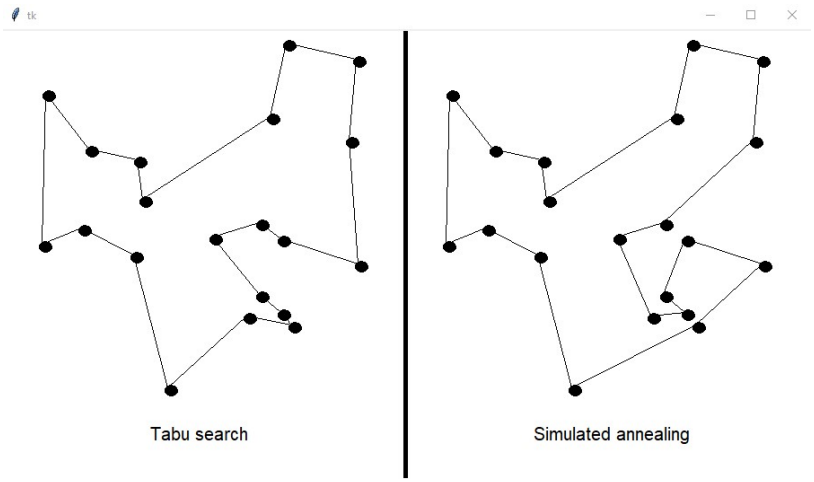


```
[15, 7, 12, 14, 0, 4, 17, 1, 10, 8, 9, 2, 5, 16, 3, 19, 18, 6, 11, 13]
Route cost - tabu search: 825.32395062421
[3, 9, 8, 17, 4, 0, 14, 12, 7, 15, 13, 11, 6, 18, 19, 16, 1, 10, 2, 5]
Route cost - simulated annealing: 901.5663700918052
Time of tabu search: 4.261111736297607s
Time of simulated annealing 24.911064624786377s
```

4 Testovanie

Všetky údaje v tabuľkách sú priemery z 5tich spustení !

Testoval som rôzne veľkosti tabu listu a rôzne počty iterácií a pri simulovanom žíhaním som testoval pri rôznych teplotách a rôznych iteráciách.

Legenda	
	počet iterácií
	dĺžka tabu listu
	teplota

Legenda (modrá - počet iterácií, zelená - dĺžka tabu listu, oranžová - teplota)

4.1 Testovanie s 20 mestami

Tabu search

TABU SEARCH - 20 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000 itercií	0,428s	791,8
50 tabu length		
5 000	2,11	770
50		
10 000	4,28	770
50		
100 000	42,56	770
50		
10 000	4,23	770
100		
10 000	4,57	770
500		
10 000	4,63	770
1000		

Pri tabu searchi s 20 mestami som vykonal tieto testy. Môžeme vidieť že pri zvyšovaní iterácií a zvyšovaní veľkosti tabu listu sa priemerný čas predlžuje, pričom dĺžka cesty je vždy rovnaká. To znamená že program nachádzal najlepšie riešenie.

Simulated annealing

SIMULATED ANNEALING - 20 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000 itercií	1,948	874
30		
5 000	9,68	878
30		
10 000	19,54	872
30		
30 000	58	880
30		

SIMULATED ANNEALING - 20 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000	2,46	944
40		
5 000	12,42	899
40		
10 000	24,82	844
40		
30 000	74,39	932
40		

SIMULATED ANNEALING - 20 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000	3,02	915
50		
5 000	15,21	894
50		
10 000	30,23	907
50		
30 000	90,18	933
50		

Pri simulovanom žíhaní môžeme vidieť že priemerné hodnoty dĺžky ciest sú skoro vždy rovnaké. Jemne sa zmenšujú pri zväčšovaní teploty a iterácií. Priemerný čas sa postupne zvyšuje ako sa zvyšovali počty iterácií a teploty

4.2 Testovanie so 40 mestami

Tabu search

TABU SEARCH - 40 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000 itercií	1,55	1118
50		
5 000	7,95	1114
50		
10 000	15,59	1052
50		
30 000	47,89	1062
50		

TABU SEARCH - 40 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000 iterci	1,57	1124
200		
5 000	7,82	1084
200		
10 000	15,48	1099
200		
30 000	46,51	1057
200		

TABU SEARCH - 40 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000 itercií	1,57	1100
1000		
5 000	8,07	1107
1000		
10 000	16,082	1054
1000		
30 000	47,62	1045
1000		

Pri 40 mestách môžeme vidieť že dĺžky ciest sa postupne zmenšujú ako sme pridávali iterácie. Ak porovnávame časy pri rovnakých iteráciach a rôznych veľkostiach tabu listu, môžeme vidieť že pri vyššej dlžke tabu listu sa aj predlžuje čas hľadania. Medzi najoptimálnejšie nastavenie by som zvolil dĺžku tabu listu 200 a počet iterácií 10 000.

Simulated annealing

SIMULATED ANNEALING - 40 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000 itercií	6,1	1349
30		
5 000	30,35	1381
30		
10 000	60,87	1322
30		

SIMULATED ANNEALING - 40 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000	7,742	1308
40		
5 000	38,83	1387
40		
10 000	77,39	1350
40		

SIMULATED ANNEALING - 40 places		
	sekundy	dĺžka cesty
1 000	9,47	1251
50		
5 000	47,12	1246
50		
10 000	95,08	1296
50		

Pri testovaní môžeme vidieť že časy pri 40 mestách už su o dosť väčšie ako pri 20. Pri zvyšovaní iterácií a teploty nie sú výrazné lepšie priemerné cesty. V tomto prípade by som volil len 1000 iterácií a začiatočnú teplotu 50. Aj keď môže niekedy nájsť neoptímálnu cestu ale priemerné výsledky ukazujú že na nájdenie celkom optimálnej dlžky cesty stačí 9,47s.

5 Záver

V závere by som zhodnotil že lepšie sa mi podarilo implementovať tabu search, je to efektívnejšie a rýchlejšie.